

Teksten for min Tale, siger for det Første, at Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om Ministeren har været indenfor sin Ret eller ikke, ikke ligger hos dette Thing. Den ligger enten, hvis man vil anlægge Rigsretssag, hos Rigsretten, eller, hvis Sogneraadene — for at tage et maaske mere praktisk Tilfælde — vilde gjøre deres Menitens til Gjenstand for Sag, hos de almindelige Domstole, eller endelig hos Indenrigsministeren, hvis man nemlig, saaledes som det synes, den ærede Forslagsstiller gif ud fra, antog, at Domstolene ikke kunde indlade sig paa at afgjøre Spørgsmaalet, om Ministeren havde været udenfor den ham ved Lov hjemlede Myndighed eller ei — en Tvivl, som jeg heller ikke tør indlade mig paa, da den ogsaa vil blive en Del af en eventuel Retsdag. Hvis man altsaa, siger jeg, gaar ud fra den sidste Forsudsætning, ligger Afgjørelsen hos den ærede Kultusministers Kollega, Indenrigsministeren. Under alle Omstændigheder ligger den ikke hos Folkethinget, thi det kan ikke faae anden Indflydelse paa det omtalte Spørgsmaal end den, det eventuelt vil faae ved at vedtage den omtalte Beslutning om Rigsretssags Anlæggelse. Jeg siger altsaa, at, staar Folkethinget saaledes, at det ikke har den egentlige Myndighed til at afgjøre, om den ærede Minister har været indenfor sin lovlige Ret eller ikke, da kan jeg heller ikke finde det rigtigt — deri maa jeg ogsaa være enig med det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds —, at man skrider til en saadan Udtalelse som den, at man misbilliger Foranstaltningen og opfordrer Ministeren til at forandre den. En saadan Udtalelse maa, forekommer det mig, være baseret paa, at den ærede Minister virkelig har handlet ulovligt, den vilde ellers mangle Bespielse. Jeg vil dermed ikke sige, at, naar man antager, at Ministeren har været indenfor sin lovlige Bespielse, da dermed Alting var i sin fulde Orden, og at saa kan der ikke være Noget som helst at indvende imod den af ham trufne Foranstaltning. Det vil jeg villigt indrømme, er ikke dermed sagt. Rigtignok kan jeg ikke være enig i adskillige af de Anker, som den ærede Forslagsstiller fra et andet Synspunkt end det egentlig retlige, fra Hensigtsmæssigheds-Synspunktet, fremsatte mod den trufne Foranstaltning, og navnlig kan jeg ikke være enig med ham, naar han saa stærkt urgerer, hvilket jo ogsaa er stærkt urgeret i selve Beslutningen, at man her er gaaet imod Sogneraadenes Billie, og at man har nspiedes med et Samtykke fra Skoleraadene. Thi det forekommer mig ikke at være det, som det kommer an paa i Sagen, om Sogneraadenes Billie er til Stede, om de have havt mere eller mindre Lyft til den trufne Foranstaltning. Det er jo dog Noget, som netop paa dette Gebet ingenlunde favner Analogi, at man netop uden vedkommende kommunale Bestyrelses Samtykke kan, i Henshold til Skoleraadets Samtykke, forhøje Lønningerne. Det

have vi noget Tilsvarende til i § 13 i Loven af 8de Marts 1856, hvor det hedder for Rigsstadernes Vedkommende, at Kirke- og Undervisnings-Ministeriet kan, hvor Kommunens økonomiske Forfatning maatte gjøre det fornødent, nedsette de ved Loven fastsatte Lønninger, men ogsaa forhøje samme med Borgerepresentanternes Samtykke, eller, hvis det negtes, med Skoleraadets. Selvfølgelig er denne Bestemmelse ingenlunde umiddelbart anvendelig paa det foreliggende Tilfælde. Det er ikke derfor, jeg citerer den; men jeg siger, at man kan ikke paasta, at det i og for sig er noget saa ganske enten Uørt eller Utilstedeligt, at man har holdt sig til Skoleraadets Samtykke og ikke ubetinget har villet binde sig til Sogneraadet. Heller ikke kan jeg finde, at der er saa særdeles Grund til at klage over Foranstaltningen fra den Side, at den bevirker Uniformitet i Skolelærernes Lønning, thi jeg kan ikke være enig med det ærede Medlem i, at Uniformiteten paa dette Gebet med Hensyn til Lønningerne skulde absolut være noget Uheldigt og Utilraadeligt, og navnlig ikke i, at den absolut skulde være i Strid med den bestaaende Retsstilstand. Tvertimod! Selv Anordningen af 29de Juli 1814 § 55 begynder jo udtrykkeligt saaledes: „Enhver Skolelærer bør nyde . . .“, og derefter nævner den en hel Mængde Ting. Ganske vist anfører den ved Lønningerne, at det er Kancelliet tilladt efter Omstændighederne at fastsette en noget højere eller noget lavere Indtægt; men den gaar dog ud fra, at der i det Hele skal være gjennemgaaende ensartede Regler for, hvad enhver Skolelærer bør nyde. Altsaa i den Henseende finder jeg ikke Noget at erindre. Derimod kan jeg meget godt forstaa og har ogsaa hørt den Indvending fremsatte ikke blot af den ærede Forslagsstiller, men ogsaa fra mange Andre, som ikke dele hans Anskuelse, at det Dieblik, som den høitærede Minister har valgt til at gennemføre denne Foranstaltning, maaske ikke i og for sig var det heldigste. Jeg sigter ikke saa meget til, at det falder sammen med Fremkomsten af hans eget Forslag til en ny Skolelov; thi i saa Henseende kan han jo sige, at dette Lovforslag ikke berører selve de Lønningsbete, som have været Gjenstand for hans Foranstaltning, hvorved man imidlertid dog kan bemærke, at Lovforslaget jo dog kommer ind paa en Side af Skolelærernes Lønning. Men jeg kan navnlig meget vel forstaa dem, der finde, at det ikke var det heldigste Dieblik, for saa vidt som det falder sammen med Vedtagelsen paa Finansloven af et Statsstilskud til Skolelærerne. Hvor vidt jeg deler denne Anskuelse eller ikke, finder jeg ingen Anledning til at udtale mig om. Det er ikke nødvendigt for Afgjørelsen af min Stilling til denne Beslutning. Jeg mener, at selv om man har den Anskuelse, at Foranstaltningen i en vis Henseende har været ubetimelig, og selv om man finder, at det lader sig paavise, hvad jeg gjerne